

JOUTSAN KUNNAN TARKASTUSLAUTAKUNNAN TALOUDEN JA HALLINNON ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2018

1. Tarkastuslautakunta ja sen tehtävät

Joutsan valtuusto on asettanut tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien 2017-2020 hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten.

Tarkastuslautakunnan tehtävät on määritelty kuntalaissa ja siihen perustuen Joutsan kunnan hallintosäännössä. Lautakunta valmistelee hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat valtuustolle. Sen erityisenä tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet sekä arvioida myös sitä, onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunnan tehtävänä valvoa säädettyllä tavalla luottamushenkilöiden sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Tarkastuslautakunta ylläpitää sidonnaisuusrekisteriä, joka päivitetään kesän 2019 jälkeen nykyistä tilannetta vastaavaksi.

Tarkastuslautakunta voi kiinnittää huomiota myös muihin tarpeellisiksi katsomiinsa asioihin.

Tarkastuslautakunnan on huolehdittava myös kunnan ja konsernin tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Lautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassaolevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä ja toteutumista. Lisäksi lautakunta seuraa tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista.

2. Tarkastuslautakunnan jäsenet ja toiminta

Matti Kallioinen, pj	varajäsen	Erja Hölttä
Eero Peltoniemi, varapj		Leo Niinikoski
Esko Manninen		Jari Vuopio
Tiina Soilu		Ansa Avikainen
Liisa Temisevä		Virva Teräväinen
Marja Vaaralahti		Petri Salminen

Antti-Pekka Hokkanen, sihteeri

Tarkastuslautakunta on toiminut päättämänsä toimintasuunnitelman mukaisesti.

Tarkastuslautakunnan valmistelijana ja esittelijänä muista lautakunnista poiketen toimii puheenjohtaja.

Sihteerinä alkuvuoden 2018 toimi talousjohtaja Pekka Takala. Hänen jäätyään lomille ja eläkkeelle vt hallintojohtaja Sari Peltola ja kesästä 2018 lähtien talous- ja hallintojohtaja Antti-Pekka Hokkanen.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut yhdeksän kertaa.

Vuoden 2018 aikana tilintarkastajaa on kuultu kolme kertaa. Lisäksi tarkastuslautakunta on kutsunut kokouksiin kuultavaksi koskien vuoden 2018 tavoitteiden toteutumista yhtenäiskoulun ja lukion vt.rehtorina toimineen Mika Sirkan, Kurkiauran koulun koulunjohtaja Jouni Lahden, yhtenäiskoulun ja lukion rehtorin Arto Juntusen, vt perusturvajohtaja Terhi Kallion (vuoden 2019 puolella),

elinkeinokoordinaattori Petri Kaitamäen (vuoden 2019 puolella) ja kunnanjohtaja Harri Nissisen (vuosien 2018 ja 2019 puolella).

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Matti Kallioinen ja lautakunnan varapuheenjohtaja Eero Peltoniemi ovat olleet kulttuuritoimen jäseninä esteellisiä, kun tarkastuslautakunta on arvioinut kulttuuritointa.

Kunnan tilintarkastusyhteisönä on toiminut Mikkelin Tilintarkastus Avoin yhtiö. Tilintarkastuskertomuksen on allekirjoittanut kuntatarkastaja Mika Mikkonen, JHTT, HTM.

3. Tilinpäätös

Joutsan kunnan vuosi 2018 on kuvattu yksityiskohtaisesti Tilinpäätös 2018 – asiakirjassa.

Kunnan tilikauden ylijäämä oli 60.799

Kunnan lainamäärä pieneni 2,3 miljoonaa euroa. Lainamäärä asukasta kohti oli 2499 euroa (vuonna 2017 2.947 euroa). Vuoden 2018 jälkeen kertynyttä ylijäämää on 3.841 149 euroa. Sekä lainamäärän pieneneminen että kertynyt ylijäämä antavat hyvät edellytykset muun muassa sote-investoinneille.

Konsernilainaa oli 5.176 euroa asukasta kohti (vuonna 2017 5.159 euroa)

Kunnan talous on tasapainossa, joten alijäämän kattamissuunnitelmalle ei ole tarvetta.

Lausuntonaan tilinpäätöksen hyväksyttävyydestä ja vastuuvapaudesta tilintarkastaja toteaa, että tilinpäätös voidaan hyväksyä.

Tarkastuslautakunta esittää valtuustolle, että tilinpäätös vuodelta 2018 hyväksytään ja vastuuvapaus tilivelvollisille myönnetään.

4. Kunnan hallinto ja sen toimivuus

Kuntalain mukaan kunnanhallitus vastaa muun muassa kunnan hallinnosta ja laillisuuden valvonnasta.

Hallintolaki ja laki viranomaisten toimien julkisuudesta edellyttävät kunnalta avoimuutta ja läpinäkyvyyttä toimissaan.

Nykyisen valtuustokauden aloittaessa toimintansa puhuttiin paljon hallinnon avoimuuden ja näkyvyyden sekä tavallisten kuntalaisten päätöksentekoon osallistumisen tärkeydestä. Kunkin valtuutetun ja kuntalaisen on aiheellista pohtia, miten nuo tavoitteet ovat toteutuneet.

Kunnan hallinto on ollut joka tapauksessa asianmukaista.

Asioiden valmistelu ja päätöksenteko eri toimielimissä on ollut pääosin hyvin toimivaa. Eniten keskustelua on herättänyt perusturvalautakunta, jonka toimintaa arvioimaan valtuusto valitsi talvella 2019 tilapäisen valiokunnan.

Asia, johon jatkossa tulee kiinnittää nykyistä enemmän huomiota, on nuorisovaltuuston eri toimielimiin valitsemien nuorten lähes täydellinen osallistumattomuus. Tarkastuslautakunta on pohtinut yhdessä rehtorin kanssa mahdollisuutta järjestää kouluajalla koulutusta yhteiskunnallisesta vaikutamisesta ja sen merkityksestä.

5. Tarkastuslautakunnan havaintoja ja arvioita vuodesta 2018

Tarkastuslautakunta on käymiensä keskustelujen, omien kokemustensa ja tilinpäätösasiakirjoihin tutustumisen perusteella tehnyt alla mainittuja havaintoja ja arviointeja edellä olevien lisäksi.

Erityisesti on merkille pantavaa, kuinka hyvin kunnan eri hallinnonalat toteuttivat asettamansa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteensa, vaikka Joutsan kunnassa tapahtui historiallisen suuri muutos muun muassa johtavien viranhaltijoiden kohdalla. Viranhaltijamuutokset on kerrottu kattavasti tilinpäätösasiakirjan alussa olevassa kunnanjohtajan katsauksessa. Huomattavaa on myös myös henkilöstömäärän väheneminen 23:lla.

Valtuuston hyväksymä talousarvio ja toimintasuunnitelma vuodelle 2018 on toteutunut ilman merkittäviä poikkeamia lukuun ottamatta investointeja, joista suuri osa jäi toteuttamatta vuoden 2018 puolella. Tarkastuslautakunta kuitenkin toteaa aiempien vuosien tapaan, että vaikka talousarvio on arvio, jota voidaan valtuuston päätöksellä tarpeen vaatiessa muuttaa, jo talousarviota laadittaessa on aiheellista paremmin ennakoida tulevaisuutta, jotta tilinpäätös ei suuresti poikkeaisi talousarviosta.

Tarkastuslautakunta haluaa edellä olevan lisäksi kiinnittää huomiota muutamiin tilinpäätöksestä ja käydyistä kuulemisista ilmeneviin asioihin:

Kunnassa on monia riskitekijöitä, joihin paneutumista ei tule viivytellä. Kiinteistöt ovat edelleen yksi näistä riskitekijöistä. Kiinteistöstrategian laatiminen ja hyväksyminen sekä sen päivittäminen on hyvä työkalu riskien vähentämiseksi tällä sektorilla.

Tarkastuslautakunta on aiempina vuosina kiinnittänyt huomiota kiinteistörekisterin puutteisiin. Kiinteistörekisterin ajan tasalle saattaminen on aloitettu ja se tuonee merkittävän lisän kunnan kiinteistövero- ja tuottoon tulevaisuudessa.

Elinkeinokoordinaattorin, jonka toimenkuva on laaja, palkkaaminen vuoden 2018 lopulla antaa erinomaiset mahdollisuudet elinvoiman kehittämiseksi kunnan alueella.

Sosiaalitoimen osiossa kiinnittää myönteistä huomiota tehdyt omat arvioinnit, jotka antavat hyvän kuvan sosiaalitoimen eri sektoreista vuoden 2018 osalta.

Palvelusetelien käyttöönotto on osoittautunut toimivaksi ratkaisuksi niin vanhusten kuin kehitysvammaisten kohdalla.

Palveluohjausta on syytä yhä enemmän korostaa ja tuoda esille, koska suuri osa erilaisia palveluja tarvitsevista ja heidän asioitaan hoitavista ovat ”hukassa”, kun palvelutarve syntyy. Hyvinvointitupa ja siellä tapahtunut opastus on osoittautunut tarpeelliseksi. Sitä olisi tarkastuslautakunnan mielestä ehdottomasti jatkettava ja kehitettävä.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaamiseksi ja pahoinvoinnin estämiseksi ennaltaehkäisevään työhön on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota. Samoin päihdehuollossa.

Varhaiskasvatus ja perusopetus ovat edelleen laadukasta. Henkilökunta ovat kiitettävästi sitoutunut työhönsä nykyajan vaativissa oloissa. Jatkossa lasten määrän rajukin väheneminen tuo mukanaan omat haasteensa.

Puulan seutuopiston toiminta on tuonut paljon hyvinvointia kuntalaisille ja tarjonta on ollut runsasta. Määrällisen tarjonnan lisäksi laadulla on suuri merkitys, jotta toiminta jatkuisi vireänä tulevaisuudessakin.

Kirjasto kaikkine oheistapahtumineen ja suurelta osin vapaaehtoisvoimin tapahtuva elokuvatoiminta ovat arvokkaita kuntalaisten henkisen hyvinvoinnin tukijoita.

Eri hallinnonaloilla on runsaasti muitakin huomionarvoisia ja myönteisiä sekä joidenkin mielestä vähemmän myönteisiä asioita, joita jokainen kunnassa tapahtuvaan toimintaan sekä tilinpäätösasiakirjoihin tutustunut ja tutustuva varmasti löytää.

Tarkastuslautakunta toteaa yhteenvetona, että toimialat ovat kiitettävällä tavalla saavuttaneet valtuuston vuodelle 2018 hyväksymät eri toimialoja koskevat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet.

6. Investoinnit

Investointisuunnitelmasta suuri osa jäi toteuttamatta vuoden 2018 aikana. Tarkastuslautakunta huomioi kaiken muun ohessa erittäin myönteisenä erilaisten liikuntapaikkojen kunnostamisen ja rakentamisen niin Joutsan taajamassa kuin Leivonmäellä. Ne antavat varsinkin lapsille ja nuorille mahdollisuuden liikkua ja harrastaa niin yhdessä kuin yksin.

7. Loppukatsaus

Vuoden 2018 sekä taloudellinen että toiminnallinen tulos osoittavat, että Joutsan kunta on suurimmalta osin onnistunut tavoitteissaan ja voi jatkaa melko turvallisin mielin kohti tulevaisuutta. Joka tapauksessa edessä on myös vaikeita ja monella tavoin kipeitä ratkaisuja. Vuoden 2018 puolella aloitettu kunnan taloustilanteen kartoitus sitä varten valitussa ohjausryhmässä ja sen pohjalta laadittava uusi kuntastrategia antanevat hyvän pohjan niiden tekemiselle.

Joutsassa 23.05.2019

Matti Kallioinen

Eero Peltoniemi

Esko Manninen

Petri Salminen

Ansa Avikainen

Liisa Temisevä